

Spreeuwen *Sturnus vulgaris* en Boerenzwaluw *Hirundo rustica*, en koeien in de wei

Ate Dijkstra

In de natuur profiteert de ene soort soms van de activiteiten van een andere soort. Op 8 augustus 2007 reed ik in het Hunzedal richting De Groeve. Het was bewolkt, regenachtig weer, net zoals de dagen daarvoor. Vliegende insecten waren er niet of nauwelijks. Onder zulke omstandigheden kunnen zwaluwen moeilijk aan de kost komen.

Bij het Tusschenwater zag ik hoe Boerenzwaluwen, traag vliegend en soms biddend, insecten van de planten probeerden te plukken. Vooral de bloeiaren van Timoteegras *Phleum pratense* waren in trek. Deze staken wat boven de overige vegetatie uit. Soms had ik het idee dat ze meer waterdruppels dan insecten pakten. Wat noordelijker joeg een Torenvalk een groep van 56 Spreeuwen op. Na de storing vlogen de Spreeuwen weer naar het grasland toe om daar verder te foerageren. Opvallend was dat boven de groep spreeuwen 46 Boerenzwaluwen en 2 Oeverzwaluwen *Riparia riparia* aan het jagen waren. Zij profiteerden van de insecten die de Spreeuwen te voet opjoegen.

Later bedacht ik mij dat hier eigenlijk sprake was van een treurig beeld. Normaal jaagt grazend vee (koeien) de nodige insecten op, en zorgen ze op die manier voor een zeker insectenaanbod in tijden van schaarste (regenachtig en/of koud weer). Koeien in de wei worden echter steeds zeldzamer. In het gebied was, afgezien van enkele paarden, geen vee in de wei te bekennen.

Het belang van vee voor Boerenzwaluwen blijkt uit Deens onderzoek (Møller 2001). Na een bedrijfsbeëindiging en het verdwijnen van vee nam het aantal broedparen met de helft af, werden er minder tweede legsels

geproduceerd en waren de legsels kleiner. De grote veranderingen in de melkveehouderij pakken ook in ons land niet goed uit voor de Boerenzwaluw (van den Brink 2003). Met het verdwijnen van de koe uit het landschap verdwijnt ook de mest als bron van insecten, waarvan zwaluwen kunnen profiteren. In tijden van schaarste leveren grazende koeien voor zwaluwen nog wat insecten op om kritische perioden te overbruggen.

Summary: Starlings *Sturnus vulgaris* and Barn Swallows *Hirundo rustica*, and cows in the meadows. On 8 August 2007, during cold and rainy weather, a flock of 46 Barn Swallows and 2 Sand Martins was observed hunting in close proximity of a flock of 56 Starlings foraging in grassland. Apparently the Swallows profited from the activities of the foraging Starlings, notably from insects that were disturbed. This observation is illustrative of present-day farming: till the recent past, Swallows could be observed foraging in close association with cows, but nowadays very few cows are allowed to graze in meadows. Starlings as an alternative for cows, or: industrial farming in a nutshell.

Literatuur

Brink B. van den 2003. Hygiënemaatregelen op moderne boerenbedrijven en het lot van Boerenzwaluwen (*Hirundo rustica*). Limosa 76: 109-116.

Møller A.P. 2001. The effect of dairy farming on Barn Swallow *Hirundo rustica* abundance, distribution and reproduction. Journal of Applied Ecology 38: 378-389.

Adres:

Dobbenwal 62, 4907 AG Assen.